

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Кафедра менеджменту та інформаційних технологій

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання самостійних робіт студентів
з дисципліни «**Менеджмент**»
для здобувачів початкового рівня (короткий цикл)
вищої освіти спеціальність – 071 Облік і оподаткування

Херсон – 2020

Методичні рекомендації підготували:

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та ІТ Жосан Ганна Володимирівна,
асистент кафедри менеджменту та ІТ Алещенко Людмила Олександрівна

Методичні рекомендації розглянуті та обговорені:

на засіданні кафедри менеджменту та ІТ
протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.
зав.кафедрою Кириченко Н.В.

методичною комісією економічного факультету
по спеціальності 073 «Менеджмент»

протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Методичні рекомендації до виконання самостійних робіт студентів з дисципліни «Менеджмент» для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти спеціальність – 071 Облік і оподаткування / Укл.: Жосан Г.В., Алещенко Л.О.– ХДАУ, 2020. – 78 с.

Вступ

Мета викладання дисципліни «Менеджмент» - засвоєння студентами основ сучасної теорії менеджменту, формування у них загальних уявлень про менеджмент як науку, самостійний вид професійної діяльності, процес та орган управління..

Основними **завданням** вивчення дисципліни «Менеджмент» є

- формування системи знань про сутність та закономірності процесу управління, соціально-економічні умови виникнення й розвитку менеджменту;
- оволодіння сучасними теоріями менеджменту;
- вивчення функцій менеджменту (планування, організації, мотивації, контролю), їх взаємозв'язку;
- формування здатності до управління організацією, застосування сучасних технологій та методів управління;
- набуття навичок прийняття, обґрунтування та реалізації управлінських рішень;
- оволодіння навичками інформаційного забезпечення процесу управління, формування системи комунікацій в організації;
- опанування методів та прийомів оцінки ефективності управлінської праці;
- набуття практичних навичок організації праці менеджера, підвищення його особистої ефективності;
- формування уявлення про феномен лідерства, стилі управління, особисту відповідальність менеджера у процесі управління.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна **загальні:**

- ЗК02. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК04. Здатність працювати як самостійно, так і в команді.
- ЗК05. Здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

спеціальні (фахові, предметні):

- СК01 Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

Результати навчання для дисципліни:

- ПР08 Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації

- ПР10 Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування
- ПР14 Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ	4
2	РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МЕНЕДЖМЕНТУ	4
3	ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ	3
4	ФУНКЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ	3
5	ФУНКЦІЯ МОТИВАЦІЇ	3
6	ФУНКЦІЯ КОНТРОЛЮ	3
7	МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ	4
8	ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	4
9	КЕРІВНИЦТВО І ЛІДЕРСТВО	4
10	УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ, СТРЕСАМИ І ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ	4
11	УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ	4
12	НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ	4
	Разом	44

Зміст завдань для самостійної роботи студента (СРС)

РОЗДІЛ 1.	ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	2
РОЗДІЛ 2.	ГРАФІК ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	3
РОЗДІЛ 3.	ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇЇ ВИКОНАННЯ	3
РОЗДІЛ 4.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	8

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані необхідні завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до виступу на заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; написання рефератів за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за означеною проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до підсумкового контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни «Менеджмент» спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ предмета, а також застосування ними здобутих знань, вмій і навичок на практиці.

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇЇ ВИКОНАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Менеджмент» самостійна робота здійснюється в основному в позаурочний час.

Самостійна робота включає наступні етапи:

- теоретичний – це опрацювання рекомендованої літератури за заданим планом за темами дисципліни;

- підготовка та участь в обговоренні питань на заняттях.

Самостійна робота студента полягає у вивченні за допомогою навчально-методичної та додаткової літератури певних тем або окремих питань тієї або іншої теми.

Спосіб виконання всіх питань та завдань, які виносяться на самостійне вивчення, обирається студентом (письмова відповідь на кожне запитання, короткі тези, усне опрацювання, тощо). Рівень засвоєння винесеного на самостійне вивчення матеріалу перевіряється викладачем шляхом тестування.

Виконання всіх видів передбаченої цими вказівками самостійної роботи є необхідною умовою формування підсумкової оцінки.

<p>Самостійна робота № 1. Тема 1. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ</p>
<p style="text-align: center;">З'ясувати такі питання та виконати завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Менеджмент як система наукових знань. 2. Менеджмент як мистецтво управління. 3. Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; <p style="text-align: center;">Опрацювати джерела літератури:</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу; Базова література [1, 11, 23, 26, 41] Допоміжна література: [1, 10, 11, 18-19] Інтернет-ресурси: [1, 2, 3, 4, 10]</p>
<p>Самостійна робота № 2. Тема 2. РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МЕНЕДЖМЕНТУ</p>
<p style="text-align: center;">З'ясувати такі питання та виконати завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення науки управління. 2. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. 3. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні. <p style="text-align: center;">Опрацювати джерела літератури:</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу; Базова література [1, 2, 3, 11, 23, 26, 41] Допоміжна література: [24, 30, 32,] Інтернет-ресурси: [1,4, 5, 8]</p>
<p>Самостійна робота № 3. Тема 3. ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ</p>
<p style="text-align: center;">З'ясувати такі питання та виконати завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні елементи системи планування. 2. Етапи процесу планування. 3. Політика, правила, процедури. 4. Класифікація цілей організації. 5. Процес постановки цілей. <p style="text-align: center;">Опрацювати джерела літератури:</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу; Базова література [1,2, 3, 11, 23, 26] Допоміжна література: [2, 6, 7, 8,9, 11, 12, 13] Інтернет-ресурси: [1, 4, 7, 9]</p>

Самостійна робота № 4.
Тема 4. ФУНКЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Поняття організації взаємодії як функції менеджменту.
2. Владні повноваження, відповідальність і делегування.
3. Організаційні структури управління

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1, 12, 11, 13, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 28]
Інтернет-ресурси: [1, 4, 7, 9]

Самостійна робота № 5.
Тема 5. ФУНКЦІЯ МОТИВАЦІЇ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Принципи врахування інтересів у мотивації.
2. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування.
3. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи.
4. Зіставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу., форми.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1, 2, 3]
Допоміжна література: [2, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18]
Інтернет-ресурси: [1, 4, 7, 9]

Самостійна робота № 6.
Тема 6. ФУНКЦІЯ КОНТРОЛЮ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Принципи і цілі функції контролювання.
2. Модель процесу контролювання.
3. Процес контролювання.
4. Зворотний зв'язок під час контролю.
5. Види управлінського контролювання.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1, 2, 3, 11, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [18, 24, 30, 32]
Інтернет-ресурси: [1, 4, 5, 8]

Самостійна робота № 7.
ТЕМА 7. МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Сутність та класифікація методів менеджменту.
2. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану.
3. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту.
4. Економічні методи менеджменту.
5. Адміністративні методи менеджменту.
6. Соціально-психологічні методи менеджменту.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1, 2, 3]
Допоміжна література: [18, 28, 31, 37]
Інтернет-ресурси: [1, 4, 7, 9]

Самостійна робота № 8.
ТЕМА 8. ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Основи розробки, прийняття та реалізації рішень.
2. Природа управлінських рішень.
3. Класифікація і типологія рішень.
4. Графічне зображення проблемної ситуації

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1,2, 3]
Допоміжна література: [18, 28, 31, 37]
Інтернет-ресурси: [1,4, 7, 9]

Самостійна робота № 9.
Тема 9. КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО

1. Типологія лідерів.
2. Поняття стилю керування та континууму стилів керування.
3. Характеристика та класифікація стилів керування.
4. Фактори та передумови формування стилів керівництва.
5. Критерії оцінки стилю менеджера.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1,2, 3, 11, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [2, 6, 7, 8,9, 11, 12, 13]
Інтернет-ресурси: [1,4, 7, 9]

Самостійна робота № 10.
Тема 10. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ, СТРЕСАМИ І ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів) управління конфліктами, організаційними змінами і стресами.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1, 11, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [1, 10, 11, 19]
Інтернет-ресурси: [1,2, 3, 4, 7]

Самостійна робота № 11.
ТЕМА 11. УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Монокритеріальний і полікритеріальний підхід до формування організаційної продуктивності.
2. Система критеріїв, за якими може оцінюватись продуктивність діяльності організації.
3. Продуктивність системи менеджменту.
4. Витрати на управління.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1,2, 3,7, 11, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [28, 34, 38, 42-43]
Інтернет-ресурси: [1,4, 7, 9]

Самостійна робота № 12.
ТЕМА 12. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

З'ясувати такі питання та виконати завдання:

1. Можливості і перспективи використання передового зарубіжного досвіду управління.
2. Дослідження процесів інтернаціоналізації і глобалізації.
3. Посилення конкуренції на зовнішньому і внутрішньому ринках.
4. Переорієнтація управління на стратегічні пріоритети діяльності.

Опрацювати джерела літератури:

Опрацювання лекційного матеріалу;
Базова література [1,2, 3,7, 11, 23, 26, 41]
Допоміжна література: [28, 34, 38, 42-43]
Інтернет-ресурси: [1,4, 7, 9]

Рекомендована література

Базова

1. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. Н 19 К.: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с.
2. Краснокутська Н.С., Нащекіна О.М., Замула О.В. та ін. Менеджмент : Навчальний посібник. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
3. Шкільняк М.М., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л., Демків І.О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017 р. 252 с.
4. Гордієнко О. О. «М'який» менеджмент: концептуалізація сучасністю. Гілея: науковий вісник. 2017. Вип. 122. С. 196-199.
5. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія: Підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 320 с.

Допоміжна

1. Карпінський Б.А., Карпінська О.Б., Грицишин О.П. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні і їх вплив на ефективність державотворчого патріотизму нації. Молодий вчений. 2020. № 5. С. 21–26.
2. Акімова Т. А. Теорія організації: навч. Посібник. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2017. 367 с.
3. Про лідерство. К. : КМ-БУКС, 2018. 216 с.
4. Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін. Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб. за ред. Ю. Є. Петруні. 2-ге вид. К. : Центр учбової літератури, 2017. 216 с.
5. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства. 2-ге вид., Х76 перероб. і доп. Київ : Кондор, 2018. 434 с.
6. Козирєва О. В., Овсієнко О. В. Організація праці менеджера: навч. посіб. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. 203 с.
7. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 560 с.
8. Овсієнко О. В. Бізнес-адміністрування у правовій економіці. Modern Management: Economy and Administration: monograph / The Academy of

- Management and Administration in Opole. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2018. P. 89–96.
9. Палеха Ю., Мошек Г., Миколайчук І. Менеджмент: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2018. 528 с.
  10. Рульєв В. А., Гуткевич С. О. Менеджмент: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
  11. Кеннеді Д. Безжальний менеджмент та ефективність людських ресурсів / пер. з англ. Т. Мухамедшиної. Харків: Фаула, 2019. 304 с.
  12. Кові С. Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей / 3-тє вид., пер. з англ. О. Любенко. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 384 с.
  13. Трейсі Б. Звички на мільйон доларів / 2-ге вид., пер. з англ. Ю. Григоренка. Харків: Vivat, 2019. 288 с.
  14. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).
  15. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).
  16. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).
  17. L. M. D. F. Ferreira, C. Silva, and S. G. Azevedo, “An environmental balanced scorecard for supply chain performance measurement (Env_BSC_4_SCPM),” *Benchmarking: An International Journal*, vol. 23, no. 6, pp. 1398–1422, 2016.
  18. S. Falle, R. Rauter, S. Engert, and R. Baumgartner, “Sustainability management with the sustainability balanced scorecard in SMEs: findings from an Austrian case study,” *Sustainability*, vol. 8, no. 6, p. 545, 2016.
  19. A. Valdez, G. Cortes, S. Castaneda, L. Vazquez, J. Medina, and G. Haces, “Development and implementation of the balanced scorecard for a higher educational institution using business intelligence tools,” *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, vol. 8, no. 10, pp. 164–170, 2017.
  20. N. Hamid, “Use balanced scorecard for measuring competitive advantage of infrastructure assets of state-owned ports in Indonesia,” *Journal of Management Development*, vol. 37, no. 2, pp. 114–126, 2018.
  21. M. E. David, F. R. David, and F. R. David, “The quantitative strategic planning matrix: a new marketing tool,” *Journal of Strategic Marketing*, vol. 25, no. 4, pp. 342–352, 2017.

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Самостійна робота студентів (СРС)	
Критерії оцінювання	5 балів
<ul style="list-style-type: none"> • розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань; • повний перелік необхідних для розкриття змісту питань категорій та законів; • використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в економічній сфері в країні та за її межами; • використання матеріалів періодики; • проведений опис об'єктів.	9-10
<ul style="list-style-type: none"> • порівняно з виконанням роботи на найвищій бал не зроблено розкриття двох пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання)	6-8
<ul style="list-style-type: none"> • робота студента малообґрунтована, неповна; • студент не опрацював законодавчі матеріали, матеріали періодики. • робота студента малообґрунтована, неповна; • використані матеріали лише підручника.	4-5
<ul style="list-style-type: none"> • самостійна робота виконана менше, ніж 20% загального обсягу завдань.	0-3